

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2008:29 av Inger Ros och Dag Larsson (S) om den fysiska tillgängligheten inom vården

Föredragande landstingsråd: Catharina Elmsäter-Svärd

Ärendet

Motionärerna föreslår att krav på fysisk tillgängliga lokaler i samtliga avtal med SLL ska införas samt att målen i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken uppnås till 2010.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Arbetet för att öka den fysiska tillgängligheten i vården är mycket viktigt. Stockholms läns landsting arbetar bl.a. genom Locum aktivt med att förbättra den fysiska tillgängligheten. Att alla människor oavsett funktionsnedsättning ska kunna besöka landstingsfinansierad vård är principiellt viktigt och handlar i grunden om människors rätt till vård.

Landstinget har genom det av landstingsfullmäktige antagna handikapprogrammet för åren 2007-2010 slagit fast att alla avtal som sluts med vårdverksamheter ska innehålla föreskrifter om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Även i det nya handikapprogrammet 2011-2015 ska dessa föreskrifter finnas. I detta ingår de områden som riksdagens nationella handlingsplan har fastslagit, att handikapperspektivet ska genomsyra alla samhällssektorer, skapa ett tillgängligare samhälle samt också förbättra bemötandet av personer med funktionsnedsättning.

Bilagor

1	Motion 2008:29	
2	Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2008-11-20
3	Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande	2008-09-22
4	Locums koncernlednings yttrande	2008-08-19

LS 0806-0588

Vid tecknande av avtal med nya vårdinrättningar ställs krav på att verksamheten måste vara fysiskt tillgänglig enligt landstingets handikappprogram liksom att det vid auktorisation av vårdverksamheter ställs krav på fysisk tillgänglighet. Dessa krav stärks också i det reviderade regelverket för 2009.

Landstinget har genomfört inventeringar av fastighetsbeståndet beträffande fysisk tillgänglighet i såväl det egna fastighetsbeståndet, som i lokaler hos externa vårdgivare. I de fall där lokalerna har visat sig svåra att nå för personer med funktionsnedsättning rekommenderas att man byter lokal.

Det är också viktigt att tänka på att personer med funktionsnedsättning kan ha andra problem än att rent fysiskt röra sig i lokaler. För personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning finns problem med att förstå kommunikation vilket är en av anledningarna till att Locum har gjort en översyn av sitt skyltningssystem i fastigheterna. För dessa personer kan det vara livsavgörande att skyltar innehåller fler tecken och symboler än bara bokstäver, ord och siffror. På Rosenlunds sjukhus har ett pilotprojekt pågått där all kommunikation sker på mottagarens villkor. Alla skyltar har samma färg och storlek, och i entrén profileras vårdgivarna och var man hittar dem tydligt.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 3 februari 2010.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 23 februari 2010.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till S- ledamöternas och tjänstgörande V-ersättarens förslag, dels till MP-ledamotens förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

S-ledamöterna och tjänstgörande V-ersättaren reserverade sig:

”Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* tillgängliga lokaler ska vara ett auktorisationskrav för vårdgivare i SLL, *att* uppdra till hälso- sjukvårdsnämnden att införa regelbundna inspektioner för efterlevnaden av krav på lokalernas tillgänglighet, *att* i övrigt anse motionen besvarad.

Många lokaler där det idag bedrivs sjukvård har inte fysiskt tillgängliga lokaler. Nya vårdgivare auktoriseras utan att lokalerna inspekteras utifrån krav om tillgänglighet. Att regelböckerna innehåller tillgänglighetskrav räcker uppenbarligen inte då uppföljningen av utförarna brister. Landstingsrevisorerna (Rapport 9/2009) konstaterar att kraven för beviljande av auktorisation bör skärpas samt att uppföljningen brister. Därför bör tillgängliga lokaler vara ett auktorisationskrav och förvaltningen genomföra kontinuerliga inspektioner.”

MP-ledamoten reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslås föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad

Idag ställs formella krav på tillgänglighet vid tecknande av avtal och som villkor för auktorisation på det sätt som motionärerna önskar.

Problemet är att dessa krav sedan i praktiken inte alltid uppfylls. Av motionssvaret framgår att majoritetens attityd i dessa frågor är alltför passiv. Istället för att kräva att det avtalade tillgänglighetskravet uppfylls nöjer man sig med en rekommendation om lokalbyte. Detta är inte acceptabelt.

För gamla avtal kan det vara rimligt med övergångsbestämmelser i avvaktan på att ändringar kan genomföras. Tillgänglighet kan i förekommande fall tills vidare också lösas genom hembesök.”

Ärendet och dess beredning

Inger Ros och Dag Larsson (S) har i en motion (bilaga), väckt den 10 juni 2008, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* införa krav på fysiskt tillgängliga lokaler i samtliga avtal med SLL, *att* i övrigt aktivt arbeta för att målen i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken uppnås till 2010.

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören, hälso- och sjukvårdsnämnden och Locum AB.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 20 november 2008 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 21 oktober 2008 överlämnat förvaltningens tjänsteutlåtande (bilaga).

S-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag *att* bifalla motionen.

V-ledamoten reserverade sig till förmån för sitt förslag *att* bifalla motionen.

Mp-ledamoten lät anmäla att miljöpartiet återkommer i landstingsstyrelsen.

Locums koncernledning har den 19 augusti 2008 avgett yttrande (bilaga).

Bilagor

Motion 2008:29

Det är knappt två år kvar till 2010. Då ska målet om ett tillgängligt samhälle vara uppnått enligt den nationella handlingsplanen för handikappolitiken. Förenta Nationernas (FN) internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som Sverige har undertecknat, slår också fast att hinder för personer med funktionsnedsättning ska undanröjas.

Det handlar inte endast om hinder inom offentlig verksamhet. Näringslivet har ett enormt ansvar där arbetet beklagligt nog går väldigt sakta. Alternativen för en rullstolsburen person som till exempel vill äta på restaurang är för få.

Att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionsnedsättning kommer att kräva insatser från SLL:s sida, och det är knappt om tid.

Mot den bakgrunden är det skrämmande att auktorisationskraven i Vårdval Stockholm innebär att vårdgivare inte ens behöver tillgängliga lokaler för att få öppna nya vårdcentraler. Det finns flera exempel på mottagningar som ligger flera trappor upp där till och med personer utan funktionsnedsättning har svårt att ta sig upp. Personal vittnar om att otillgängliga lokaler kan vara en ekonomisk fördel i Vårdval Stockholm, eftersom man då minskar risken att få vårdtunga listade patienter. Vårdval Stockholm leder till en vård som är bra för friska men förödande för de sjuka med störst behov. Om vi på allvar vill ha ett samhälle som bygger på allas lika värde måste vi också ta ansvar som politiker.

Med anledning av ovanstående föreslår vi landstingsfullmäktige besluta:

att införa krav på fysisk tillgängliga lokaler i samtliga avtal med SLL,
att i övrigt aktivt arbeta för att målen i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken uppnås till 2010.

Stockholm den 4 juni 2008

Inger Ros

Dag Larsson

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Den nationella handlingsplanen för handikappolitiken som riksdagen fattade beslut om år 2000 innehåller tre prioriterade områden:

- att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- att skapa ett tillgängligt samhälle samt
- att förbättra bemötandet

Landstingsfullmäktige har fastställt ”Handikappprogram för åren 2007-2010” och däri ingår de tre prioriterade områdena enligt ovan.

I landstingets handikappprogram återfinns ett avsnitt om tillgänglighet av vilket framgår att ”det innebär också att vårdverksamheter måste vara fysiskt tillgängliga, innebärande att handikapptillgänglighet ska vara ett krav i alla avtal som sluts inom detta område”.

I avtalen som tecknas med vårdverksamheter skall ställas krav på fysisk tillgänglighet i enlighet med landstingets handikappprogram. I gällande regelbok för auktorisation av vårdverksamheter ställs krav på att vårdlokalerna ska vara fysiskt tillgängliga. Dessa krav förstärks och förtydligas ytterligare i de reviderade regelböckerna inför 2009.

Landstinget följer upp gällande avtal med vårdverksamheterna och har därigenom möjlighet att identifiera eventuella brister vad gäller den fysiska tillgängligheten.

Tillgänglighetsinventeringar har genomförts såväl i landstingets eget fastighetsbestånd som i ”externa” lokaler där vårdverksamhet bedrivs på uppdrag av landstinget. En del vårdlokaler har visat sig inte vara möjliga att nå för personer med funktionsnedsättning, och genomförd inventering har då resulterat i en rekommendation att byta lokal.

Samarbete med handikapporganisationerna är etablerat i form av samverkansråd inom olika delar av landstinget. Utbildningsinsatser om tillgänglighetsfrågor hålls återkommande såväl för landstingets egen personal inom fastighetsområdet som för ramupphandlade konsulter inom samma område.

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Att frågan om fysisk tillgänglighet i samhället är högt prioriterade framgår av den nationella handlingsplan som riksdagen beslutade om år 2000. Som motionären beskriver i motionen har detta arbete hittills gått för långsamt. Förvaltningen arbetar med frågan enligt landstingets handikapprogram. Motionären föreslår att krav på fysiskt tillgängliga lokaler ska införas i samtliga avtal med SLL.

Av landstingets handikapprogram framgår att vårdverksamheter måste vara fysiskt tillgängliga. Alla avtal som tecknas i vården ska ställa krav på handikapptillgänglighet enligt programmet. I gällande regelbok för auktorisation av vårdverksamheter ställs krav på att vårdlokalerna ska vara fysiskt tillgängliga. Dessa krav förstärks och förtydligas ytterligare i de reviderade regelböckerna inför 2009.

Dessutom föreslår motionären att ett aktivt arbete ska genomföras för att målen i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken uppnås till 2010.

Förvaltningen följer upp gällande avtal med vårdinrättningarna för att identifiera eventuella brister och arbete pågår för att dessa brister ska kunna åtgärdas i enlighet med handikapprogrammet och gällande avtal.

Förvaltningen arbetar med handikapporganisationerna i ett särskilt inrättat råd för att organisationerna ska kunna bereda aktuella frågor. Här redovisas och diskuteras landstingets tillgänglighetsarbete. Detta för att kunskapen om hur olika funktionsnedsättningar påverkar den enskildes vardag ska förstärkas inom landstinget. I det fortsatta arbetet med att inventera och åtgärda bristerna som framkommer vid uppföljning av vårdverksamheterna kommer särskild kontakt att tas med handikapporganisationerna.

2008-08-19

LOC 0808-0820
LS 0806-0588

Landstingsstyrelsens förvaltning
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Remissvar - Motion 2008:29 om den fysiska tillgängligheten inom vården

I motionen föreslås att krav på fysiskt tillgängliga lokaler ska införas i samtliga avtal med SLL. Vidare att ett aktivt arbete ska genomföras för att målen i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken nås till 2010.

Locums synpunkter

Krav på fysiskt tillgängliga lokaler ställs redan idag i de regler för auktorisation av vårdverksamheter. Av kapitel 3 punkt 5, Tillgänglighet, framgår att:

Vårdgivaren skall svara för att det finns lättillgänglig och lättförståelig information om öppettider och tidsbeställning.

Vårdgivaren skall sträva efter att göra verksamheten i alla avseenden tillgänglig för personer med olika funktionshinder.

Vårdgivaren ansvarar för att det finns för verksamheten ändamålsenliga och verksamhetsanpassade lokaler.

De lokaler som är avsedda för patienter skall vara anpassade och tillgängliga för personer med olika funktionshinder även omfattande personer med kognitiva funktionshinder.

Vårdgivaren skall följa Plan- och Bygglagens krav och Boverkets föreskrifter och allmänna råd om undanröjande av enkelt avhjälpna hinder. Åtgärderna skall i enlighet med lagens krav vara åtgärdade senast den 31 december 2010.

Även i Stockholms läns landstings handikapprogram framgår under rubriken Tillgänglighet/säkerhet (sidan 6) att:

Det innebär också att vårdverksamheter måste vara fysiskt tillgängliga, innebärande att handikapptillgänglighet ska vara ett krav i alla avtal som sluts inom detta område.

2008-08-19

LOC 0808-0820
LS 0806-0588

Genom de tillgänglighetsinventeringar som Locum AB utför på uppdrag av Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning (HSN-F) har det dock framkommit att en del vårdlokaler inte är möjliga att nå för personer med funktionsnedsättning. I dessa fall har Locum AB rekommenderat att verksamheten bör byta lokaler.

I Regeringens proposition 1999/2000:79 *Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken* framgår att:

Det handikappolitiska arbetet skall inriktas särskilt på: - att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder.

Vidare står det i Stockholms läns landstings handikapprogram under rubriken Åtgärder/checklista att det för att åstadkomma bättre tillgänglighet måste:

kontinuerligt göras genomgångar av landstingets fastigheter, den yttre miljön och de lokaler som förhyrs av landstinget avseende den fysiska tillgängligheten

Genom de tillgänglighetsinventeringar som genomförts i det av Locum förvaltade fastighetsbeståndet samt de inventeringar som utförs på uppdrag av HSN-F pågår arbetet med att identifiera och åtgärda tillgänglighetshinder.

Vidare är samarbete med handikapporganisationerna i ett samverkansråd etablerat. Genom deltagande i nätverk med andra landsting och fastighetsförvaltare samt löpande omvärldsbevakning strävar Locum AB att hålla sig à jour inom tillgänglighetsområdet. Tillgänglighetsutbildningar hålls återkommande för Locums anställda och ramupphandlade konsulter.

Gunilla Högbom
VD